

Grabarze, dnia 11.07.2024.

Szanowna Pani
Mirosława Mierczyk-Sawicka
Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Katowicach,
Plac Grunwaldzki 8-10
40-127 Katowice

Petycja
mieszkańców sołectwa Grabarze
oraz wsi Kiedosy, Draby, Szczepany, Giętkowizna

w sprawie sprzeciwu przeciwko planowanej inwestycji w postaci „budowy zakładu
produkcyjnego karbonizatu w miejscowości Grabarze, gm. Lipie”.

szanowna Pani Dyrektor

W związku z obwieszczeniem Wójta Gminy Lipie (powiat kłobucki) z dnia 28.05.2024r., l.dz. MOS.6220.2.2024.48, w którym podano informację o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dot. realizacji przedsięwzięcia polegającego na budowie zakładu produkcyjnego karbonizatu w miejscowości Grabarze, gm. Lipie, na podstawie art. 2 Ustawy z dnia 11 lipca 2014r. o petycjach, działając w interesie publicznym, składamy petycję, jako wyraz stanowczego sprzeciwu przeciwko realizacji takiego rodzaju inwestycji w planowanej lokalizacji.

Planowana inwestycja, wbrew nazwie podanej przez inwestora, w rzeczywistości nie należy do przedsięwzięć związanych z działalnością produkcyjną, a będzie działalnością

związaną z przetwarzaniem i unieszkodliwianiem ODPADÓW – zużytych opon samochodowych, o kodzie odpadu 16 01 03, metodami termicznymi. W istocie więc będzie to spalarnia odpadów, o której mowa w treści art. 3 ust. 1 pkt 26, art. 155 oraz art. 157 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach (Dz.U.2023.1587 t.j.).

Ponadto planowana inwestycja stanowi przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w myśl § 3 ust. 1 pkt 37 i 82 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839).

W procesie pirolizy, przy termicznym rozkładzie odpadów w postaci zużytych opon samochodowych, powstają substancje niebezpieczne dla środowiska i zdrowia ludzkiego, m. in. gaz pirolityczny i olej popirolityczny, które w przypadku uwolnienia do środowiska spowodują jego nieodwracalną degradację.

Przy procesie pirolizy proces rozkładu termicznego zachodzi bez udziału tlenu lub innego utleniacza, ale do ogrzewania reaktorów, w których zachodzi piroliza, będą wykorzystane spaliny gazu pirolitycznego, które będą emitowane do atmosfery.

Gaz pirolityczny jest mieszaniną gazów palnych – wodoru, metanu, etanu i węglowodorów aromatycznych, które w wyniku spalania przekształcają się w spaliny zawierające metale ciężkie, fluorowodór, dwutlenek siarki, chlorowodór oraz dioksyny, furany i benzo(a)piren, oraz niepalne frakcje tego gazu, tj. tlenek węgla, dwutlenek węgla, siarkowodór i związki siarki. Wszystkie te zanieczyszczenia, nawet po zastosowaniu systemów filtrujących, będą emitowane do atmosfery.

Opisane powyżej zanieczyszczenia wykazują silne działanie rakotwórcze. Metale ciężkie są pierwiastkami bardzo toksycznymi w każdym stężeniu i mają zdolność kumulacji w organizmie człowieka. Podobnie dioksyny, furany i benzopireny są związkami trwałymi, kumulującymi się w organizmie, nawet w bardzo małych dawkach są silnie rakotwórcze. Dodatkowo mają zdolność przenoszenia się na duże odległości z wiatrem, zatruwając duże obszary środowiska.

Działalność planowanego przedsięwzięcia będzie się również wiązać z emisją szkodliwych pyłów, w tym klasy PM 1 i PM 2,5, które są najbardziej niebezpieczne dla ludzkiego organizmu, gdyż przenikają przez płuca bezpośrednio do krwi. Kumulując się w organizmie mogą prowadzić do nowotworów, chorób układu naczyniowego czy demencji. Z przeprowadzonych badań naukowych wynika, że narażenie na taki pył zwiększa o kilkaset procent ryzyko zachorowania na raka w okresie pięciu – dziesięciu lat.

Przedsiębiorca zakłada, że linia technologiczna do pirolizy ma funkcjonować całodobowo. Opisane substancje, nawet przy zastosowaniu filtrów, będą więc przedostawać się do atmosfery i systematycznie zanieczyszczać powietrze, nie tylko we wsi Grabarze, ale również w miejscowościach pobliskich. Od lokalizacji planowanej inwestycji do najbliższych zabudowań jest zaledwie kilkadziesiąt metrów, kolejne leżą w odległości 100 – 150 metrów, a do sąsiedniej miejscowości, Kiedosów, jest w linii prostej 650m. Kolejne miejscowości – Draby, Szczepany i Giętkowizna, to odległość 1,5 – 2 kilometry.

Ponadto mieszkańcy narażeni będą na stały hałas pochodzący z linii technologicznej, urządzeń wentylacyjnych i chłodniczych oraz ruchu maszyn i pojazdów ciężkich.

Wspomnieć należy również o zwiększonym ruchu pojazdów ciężarowych, tirów i cystern, którymi transportowane będą odpady w postaci zużytych opon samochodowych oraz odbierane będą produkty powstałe z przerobu tych odpadów.

Nasz olbrzymi niepokój budzi fakt, że działalność tego rodzaju zakładów przerobu odpadów niesie za sobą realne niebezpieczeństwo pożaru i wybuchu. Planowana inwestycja, z uwagi na jej charakter, oraz zbiorniki z gazem i olejem popirolitycznym, jest zaliczana do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w myśl przepisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016r. w sprawie *rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej*). Ponadto zużyte opony samochodowe, które będą składowane na terenie planowanego zakładu, są materiałem łatwopalnym, który niezwykle trudno ugasić. Doniesienia medialne informują o częstych awariach instalacji do pirolizy odpadów w postaci zużytych opon samochodowych oraz o pożarach składowanych w tych zakładach zużytych opon. Jako przykład można podać zakład pirolizy w miejscowości Skolwin koło Szczecina (awarie średnio raz na 2 miesiące związane z emisją zanieczyszczeń bezpośrednio do atmosfery), czy też zakład w miejscowości Wilków koło Złotoryi, gdzie ostatnia awaria i związany z tym pożar miał miejsce w czerwcu ubiegłego roku, a ugaszenie płonących tam opon trwało dwa tygodnie. Według służb, tego typu pożary uchodzą za najtrudniejsze i wymagają zaangażowania bardzo dużej liczby zastępów strażackich oraz ogromnej ilości wody, sprzętu, paliwa i środków logistycznych. Pożar tych opon był katastrofą ekologiczną dla całego regionu, a jego negatywne skutki dla środowiska i zdrowia ludzi będą odczuwalne jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Dodać należy, że w ostatnich 4 latach, w samym tylko województwie śląskim, pożarów składowisk zużytych opon i wyrobów gumowych odnotowano 12, a w całej Polsce pożarów takich było kilkadziesiąt.

W pobliżu planowanej inwestycji prowadzona jest produkcja rolna, a całe sołectwo, jak i miejscowości pobliskie, mają charakter typowo rolniczy. Dodatkowo wieś Grabarze położona jest w otulinie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, a w niedalekiej odległości znajdują się obszary chronione Natura 2000.

Podkreślamy, że planowana inwestycja stoi w sprzeczności z Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Lipie, w którym wskazano, że Polityka Środowiskowa Gminy Lipie ukierunkowana jest m. in. na „ochronę powietrza ze szczególnym uwzględnieniem niskiej emisji oraz ochronę przed hałasem”, oraz „zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcję emisji gazów i pyłów, zminimalizowanie uciążliwego hałasu”, a celem jest „Gmina o harmonijnym krajobrazie i czystym środowisku”.

Nasza gmina szczyci się walorami przyrodniczymi, cyt. „Gmina Lipie dzięki swoim walorom przyrodniczym oraz brakowi uciążliwego przemysłu, może się poszczycić dużą atrakcyjnością wypoczynkową i turystyczną. Lasy, rezerваты przyrody, bogactwo roślin i zwierząt to główne walory tego terenu”.

Ponadto gmina uczestniczy w programie „Czyste Powietrze”, zachęcając mieszkańców do modernizacji systemów grzewczych w budynkach mieszkalnych i wymiany starych pieców węglowych na nowoczesne, bardziej efektywne technologicznie i ekologiczne urządzenia grzewcze, co ma na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza. Stąd nasze wątpliwości i pytanie, w jaki sposób realizacja tak szkodliwej inwestycji ma przyczynić się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i poprawy jakości powietrza?

Dodać należy, że teren, na którym ma być zlokalizowana planowana inwestycja, leży w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 326 – Zbiornik Częstochowa. GZWP ten jest intensywnie eksploatowany przez ujęcia komunalne od Krakowa po Wieluń, dostarczając wody pitnej mieszkańcom. Wg informacji z dostępnych opracowań, budowa geologiczna zbiornika nr 326 oraz bardzo słaby stopień naturalnej izolacji warstwy wodonośnej i szczelinowo-krasowe warunki migracji wód i zanieczyszczeń (duże prędkości

filtracji, jak również możliwość występowania flucji) powodują, że zbiornik ten jest stale narażony na możliwość szybkiego zanieczyszczenia, i co za tym idzie postępującą degradację. W przypadku wycieku (np. w wyniku awarii zbiornika) oleju popirolitycznego, będzie wiązało się z nieodwracalnym skażeniem i zanieczyszczeniem wód GZWP nr 326. Degradacja wód zbiornika następuje również z powodu emisji substancji toksycznych do atmosfery, które z kolei dostają się wraz z opadami atmosferycznymi do poziomów wodonośnych. Autorzy opracowań wskazują, że „w obszarze GZWP nr 326 powinno się zakazać lokalizacji zakładów przemysłowych oraz wszelkich źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych. Natomiast emisję zanieczyszczeń z istniejących źródeł należy ograniczyć, a w miarę możliwości zlikwidować”.

Realizacja tej inwestycji w znacznym stopniu wpłynie na pogorszenie się życia mieszkańców, którzy będą narażeni na emisję szkodliwych substancji, gazów i pyłów, szkodliwy hałas, wzmożony ruch pojazdów ciężarowych oraz na skutki ewentualnych katastrof ekologicznych.

Podsumowując – piroliza to potencjalnie niebezpieczny proces, powodujący emisję zanieczyszczeń i rakotwórczych substancji, niezwykle szkodliwych dla zdrowia ludzkiego i środowiska, a inwestycja przetwarzania odpadów przy użyciu tej metody, niezależnie od tego, jak bardzo zminimalizowane zostaną jej skutki, w żadnym wypadku nie powinna być lokalizowana w pobliżu obszarów mieszkalnych i prowadzonej działalności rolniczej.

Biorąc pod uwagę przedstawione powyżej argumenty, oraz wyrażone już sprzeciw mieszkańców wsi Grabarze i miejscowości pobliskich, kategorycznie sprzeciwiamy się planowanej inwestycji w postaci budowy zakładu produkcyjnego karbonizatu w miejscowości Grabarze. Zwracamy się z prośbą do Panią Dyrektor o pomoc w niedopuszczeniu do realizacji tej szkodliwej dla ludzkiego zdrowia i środowiska naturalnego inwestycji.

Z ZAŁĄCZNIEM

[Redacted signature]

[Redacted signature]

Wyk. w 2 egz.

1 egz. – Adresat

2 egz. – aa.

Załącznik – podpisy mieszkańców wsi Grabarze, Kiedosy, Draby, Szczepany i Giętkowizna

Na podstawie art. 4 ust. 3 Ustawy o petycjach wyrażamy zgodę na upublicznienie naszych danych, po zanonimizowaniu adresu zamieszkania.